

Šolske potrebsčine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke! Postrežba točna!

Učiteljsko društvo za svetolenarčki okraj je zborovalo dne 24. novembra 1912 pri Sv. Rupertu v Slov. Goricah. Bil je to slavnostni dan. Obhajal je tov. nadučitelj petdesetletnico svojega učiteljevanja. Tovariš predsednik Mavrič pozdravi navzoče ude, ki so se udeležili zborovanja v tako častnem številu — odsotni so bili štirje tovariši — kakor tudi cenjene goste gospo Škrjančevo in Pavlinovo in gospici tov. Čučkovo in Lendovškovo. Zastopan je bil tudi gospod nadzornik. Tov. tajnik prečita zapisnik zadnjega zborovanja, v katerem se naj popravi — kakor tudi na tem mestu — da ni obljubil predavanja dr. Šumenjak, temveč g. dr. Šalamun, katerih imeni sta se zamenjali od strani tajnika. Tov. predsednik prečita zahvalo g. c. kr. okr. glavarja Weiša pl. Schleußenburga za brzojavno častitko in zahvalo tov. Rajšpa iz Ormoža povodom smrti njegovega očeta. S toplimi besedami se spominja predsednik umrlega častnega člana Rajšpa iz Sv. Jurija v Slovenskih Goricah. Čestita nato tovarišem Vogrinu, Škerjancu, Kristlu, Pavlinu in Zabukovski k njih 30letnici učiteljevanja. — Povod temu zborovanju je bila petdesetletnica učiteljevanja tov. Ješovnika. Petdeset let biti učitelj, delovati za narod — ni malo. Od leta 1863. je učiteljeval pri Sv. Urbanu pri Ptujju. Dva učitelja sta poučevala v eni šolski sobi, stanovanje pa je bilo: na podstrežju zaboju, obit z deskami. Marsikaj zanimivega nam je povedal o tem prvem mestu tov. Ješovnik. Celih 45 let pa je bil kot učitelj v Sv. Rupertu, in sicer kot nadučitelj od leta 1873. Tukaj je podaril vse svoje moči mladini in milemu narodu. Bil je zmeraj zaveden Slovenec — mož na svojem mestu. Krasno sta označila njegovo delovanje gospica tov. Scheligova in tov. Krajnc, ki je tudi predlagal, naj se imenuje tovariša Ješovnika častnim članom Učiteljskega društva za svetolenarčki okraj, kar se je sprejelo enoglasno. Srčno se zahvali tov. Ješovnik za vse udeležence na slavnostni obed, ki so se ga tudi udeležili g. svetnik dr. Kronvogel z gospo in gosp. župniki Janžekovič, Pajtlar in Kocbek. Razni govori so tukaj označili tov. Ješovnika kot moža narodnjaka. Tudi družbe sv. Cirila in Metoda s ni pozabilo. Nabralo se je za obrambeni kamen 20,12 K. Proti noči smo se ločili od gostoljubne hiše jubilarove. Kličemo še enkrat našemu jubilaru tov. Ješovniku:

Bog čuvaj te še toliko let,
da srečen zreš slovenski svet,
da srečno, slavno in edino
premilno vidiš domovino!

Književnost in umetnost.

»Popotnik« objavlja v zadnji številki to-le vsebino: 1. K. k.: Ali je egoizem vzgojni princip. 2. Dr. Ivan Lah: J. J. Rousseau kot človek in pedagog (Konec). 3. Pav. Fleré: Delovna ali dejanstvena šola (Dalje.). 4. Fr. Milčinski: Stik ljudske šole z varstvenim sodiščem v brigi za zanemarjeno mladino (Konec). 5. Jan. Konrivnik: Sove in čuki. 6. Književno poročilo. Novosti. 7. Razgled: Časopisni vpogled. Pedagoški paberki. Šolska higiena. Šolske in učiteljske vesti. Srednje in višješolski vestnik. Šolstvo na slovenskem jugu. Inostransko šolstvo.

Učiteljski konvikt.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: Fran Štefančič, Konrad Fink, Ana Fink, Poldi Gerbajs, Slavka Zupanec, in Ana Somrak, vsi iz Vel. Lašč. Živili!

Kranjske vesti.

—r— Paša Maier. V »Dnevu« čitamo: »Kak absolutist je ljubljanski okrajni šolski nadzornik A. Maier, to smo vedeli že zdavnaj; da pa je mogoče možu, ki se šteje med olikance, biti toliko pristranski, tega si pač nismo mislili. Pri včerajšnji volitvi učiteljskih zastopnikov v mestni šolski svet ljubljanski je pa mož kar norel, če se je oglašil eden izmed naprednih učiteljev k besedi. Krono pa si je postavil Maier s krivico, ko je pripustil k volitvi tri učiteljice, ki so bile te dni imenovane definitivnim, pa še niso nastopile službe in stopijo njih dekreti v veljavo šele s 1. decembrom 1912. Protesta proti tej krivici Maier ni pripustil z izjavo, da se ne

sme nihče vtikati v njegovo uradno poslovanje. Pa še večjo krivico je hotel storiti. Katehet Smrekar je prišel na volišče prepozno, ko je Maier že zaključil volitev in je bil že sredi skrutinija. Ne da bi se katehet Smrekar silil k volitvi, je ponudil Maier sam Smrekarju, da sme še oddati listek. Napredno učiteljstvo je proti temu kršenju volitve od strani predsednika hrupno protestiralo, a paša Maier je zavrnil ta protest z izjavo, da dovoli Smrekarju voliti in nima nihče izmed navzočih protestirati in vtikati se v njegovo poslovanje. To krivično postopanje pa je uvidel sam katehet Smrekar in ni hotel voliti. Menda je bilo pač lahko sram Maierja, ko je videl, da celo njegov pristaš-Slomškar prizna kršenje volitve od strani predsednika Maier-paše. Maier je hotel s tem nečuvanim postopanjem ubiti napredno učiteljstvo, pa mu ni uspelo in preverjeni smo, da bo prej konec Maierjevega paševanja, kakor pa naprednega učiteljstva.« — Kakor je videti, Maier ne da miru! Dobro! Sedaj nimamo več vzroka, da bi ga pardonirali!

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski bo na podstavi novega zakona (§ 20) o šolskem nadzorstvu za vojvodino Kranjsko z dne 23. oktobra 1912 za bodočo šestletno dobo tako-le sestavljen: 1. Predsednik: župan dr. Ivan Tavčar, ali njegov namestnik v mestnem magistratu. — 2. Zastopnik cerkve. — 3. Veščaka - učitelja: Janez Levce in Juraj Režek; namestnika: Fran Črnagoj in Marija Mehle. 4. Zastopniki mestne občine: Jakob Dimnik, Ivan Milohnoja, dr. Josip Pipenbacher in dr. Karel Triller; namestniki: Luka Jelenc, Anton Likozar, dr. Fran Novak in Rasto Pustoslavšek. — 5. Dva zastopnika dežele. — 6. Dva okrajna šolska nadzornika. »Če je kak izvoljen ali imenovan član zadržan (§ 28), da se ne more udeleževati posvetovanj okrajnega (mestnega) šolskega sveta, je vpoklicati njegovega namestnika! Treba je torej na volitev namestnikov pokladati veliko važnost. Narodno napredna stranka bo imela v bodoče v mestnem šolskem svetu absolutno večino, katere pa zadnjih pet let ni imela. Epour se mouve!

Kranjska okrajna učiteljska društva prosimo, da plačajo letnino (3 K) Slovenskemu deželnemu učiteljskem društvu.

—r— Iz Krškega nam pišejo: V ponedeljek, dne 2. decembra t. l., je volilo učiteljstvo krškega okraja zastopnike v okrajni šolski svet na podlagi novega šol. zakona. Izmed 83 volilnih upravičencev se jih je udeležilo volitve 76. Veljavnih glasovnic je bilo 70. Izvoljena sta bila zastopnikoma dr. Tomo Romih, ravnatelj meščanske šole (67 glasov), Vinko Brce, nadučitelj (66 glasov) in namestnikoma Dragotin Humek, strokovni učitelj (64 glasov), Andrej Škulj, nadučitelj (61 glasov). — Volitve so bile sijajen zgled stanovske solidarnosti. Živela taka solidarnost!

Štajerske vesti.

—š— Učiteljska zadruga v Celju je te dni razposlala vsemu učiteljstvu na Sp. Štajerskem naročilne liste. Z naročilnimi listi dobi brezplačno vsak učitelj in vsaka učiteljica lepo opremljen koledarček »Učiteljske zadruge v Celju«. Prosimo šolska vodstva, naj zanesljivo razdelijo vse med učiteljstvo. Ako kdo ni dobil naročilnih listov, koledarčkov itd., naj se zgleda pri šolskem vodstvu, oziroma reklamuje pri »Učiteljski zadrugi v Celju«. Izvenštajersko učiteljstvo, ki želi naročilnih listov, naj se zgleda za nje pri »Učiteljski zadrugi v Celju«.

—š— Iz Maribora poročajo: Uspoblenostnih izpitolv se je udeležilo na tukajšnjem moškem učiteljskem v novemborskem terminu 55 učiteljev in učiteljic; 54 jih je izpit tudi s srečnim izidom prebilo.

—š— V 22. številki »Pädag. Zeitschrift« najdemo poročilo o korakih, ki jih je storil Verband zavoljo učiteljev enoletnih prostovoljcev. Tozadeven predlog je sprejela naša Zveza že pri svojem delegacijskem zborovanju meseca junija ter ga odposlala Lehrerbundu, da stori potrebne korake. A glejte sedaj, ne Lehrerbund, ampak Verband zastopa zopet skupne zadeve štajerskega učiteljstva. Ali je predsedniku Verbunda, ki je ob enem predsednik Lehrerbunda, tako težko govoriti v imenu zadnjega, v katerem je združeno vse štajersko učiteljstvo? Po-

novno se je Zveza obrnila do Lehrerbunda, da edino on naj zastopa skupne koristi, a kakor videti, brezuspešno. Skrajno nekolegijalno moramo imenovati tako postopanje. Kakor smo slišali, bo Zveza tudi tokrat storila korake zoper tako preziranje.

Istrske vesti.

—i— Zopet kleveta proti našemu narodu! S Piranščine nam pišejo: Županstvo v Piranu je ovadilo brzojavnim potom okrajnemu glavarstvu v Kopru, da so naši kmetje s silo napadli italijansko šolo pri Sv. Luciji in da so tudi streljali. Zato prosijo rečeno županstvo dovoljenja, da bi poljski čuvaji smeli nositi revolver. Na podlagi dobljenih povsem zanesljivih informacij moremo zagotoviti, da je bilo le nekaj medsebojnega prepira, da ni bilo nikakega nasilja, da se ni nikomur nič žalega zgodilo; strel pa je res padel, ali prišel je — iz stanovanja italijanskega učitelja! Kdo je streljal, še ni znano. Sami zagrešajo nezakonitost, potem pa izrabljajo take dogodke, da nesramno klevetejo naše ljudstvo. Boli jih in ne morejo preboleti, da se je tudi v njihovi Piranščini, ki so jo smatrali vso za nepremagljivo trdnjavo italijanstva, začelo naše ljudstvo zbuhati in si celo ustanovilo svojo šolo! Slovenska šola — in vrhutega še ogromno obiskana — pred vrati Piranskega mesta samega: ta jih peče in jih bo še dolgo peklo. V svoji jezi poizkušajo vse možno, da bi naše ljudstvo zavedli h kakim nepremišljenim dejanjem, da bi ga kompromitirali in da bi vrgli črno senco tudi na našo šolo. In gotovo je, da se bodo ti poizkusi nadaljevali. Politiško oblast opozarjamo še posebno na to, da ukrene potrebno, da se rokovnjačem zaustavi ta zločinski posel. Sicer bomo to oblast smatrali odgovorno za vsak morebiten nevspečen dogodek. Ni v nas več tiste potrpežljivosti, da bi mirno držali svoje hrbe udarcem kamoraške svojati.

Vabilo

na peti občni zbor „Slovenske Šolske Matice“

ki se vrši

v soboto, dne 28. decembra 1912, ob 3. uri popoldne v Mestnem domu v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Predavanje g. prof. dr. K. Ozvalda: »Pedagoško in psihološko izobraževanje bodočih učiteljev.«
3. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju.
4. Poročilo blagajnikovo o denarni upravi.
5. Pregled in odobrenje letnih računov o društvenem gospodarstvu.
6. Določitev nagrad za knjižna dela za bodočo upravno dobo.
7. Proračun za prihodnja tri leta.
8. Volitev: a) predsednika in osmih odbornikov; b) treh odborniških namestnikov; c) treh računskih presojevalcev.
9. Nasveti posameznih članov, ki so se vsaj tri tedne poprej naznanili odboru ter jih je ta odobril in postavil na dnevni red.

Zvečer istega dne bo učiteljski sestanek v prostoru, ki se določi pozneje. Po treh letih stopa odbor zopet pred društvene člane, da jim poda verno sliko o svojem delovanju v četrti triletni upravni dobi in da sprejme od njih navodila za bodočo dobo. Zato vabi odbor vse društvenike, da se v obilnem številu udeležijo občnega zbora.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1912.

Odbor »Slovenske Šolske Matice«,
H. Schreiner, Dr. Ljud. Pivko,
predsednik, tajnik.

Splošni vestnik.

Okrajna učiteljska konferenca za Radoviški okraj se vrši dne 21. decembra 1912 na Jesenicah.

Poverjenike Slovenske Šolske Matice ponovno prosimo, da v enem tednu pošljejo letnino in imenik članov. Na Kranj-

skem se še 5 poverjenikov ni odzvalo, na Štajerskem 7 in na Primorskem pa 4 poverjeniki. Letopis se že tiska ter bo izšel že koncem decembra; zato je stvar nujna. Prosimo!

Zopet eden. Pomasljenno glavo ima pri polnem koritu rad zoblje; zato je uskočil v Slomškarijo. Rad tudi dobro je in pije, pa ne za svoj denar. Po dobri pijači in jedači si tudi rad privoščiti medene nezakonske užitke. Kuharice in natakarice mu najbolj ugajajo. Prišel je v konflikt že parkrat zaradi »Milchkreuzer-ja«. Pa ne samo to. Tudi denar si rad izposojuje pri svojih žrtvah, ki ga pa nima veselja vračati. Ena teh žrtev ga toži te dni za 480 kron, ki mu jih je v gotovini posodila. Slaba mu prede. Njegov up gre dol, ne gor. Taki so!

Viničarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v vseh potrebnih vinogradniških in trtničnih delih. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. oktobra 1913. Sprejme se 8 učencev v starosti od 16 let naprej. Viničarski učenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija na Kranjskem do 5. januarja 1913).

Sadjarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče, ki se hočejo praktično izvežbati v obrezovanju in oskrbovanju drevev, v cepjenju in gojitvi drevev v drevesnici. Tečaj bo trajal od 1. februarja do 15. maja 1913. Sprejme se pet vajencev v starosti od 16. let naprej. Sadjarski vajenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole in krstni list ali domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija na Kranjskem) do 5. januarja leta 1913.

Elektrika kot živilo. Na kongresu za napredovanje znanosti v Nimesu je izjavil profesor Bergonier iz Bordeauxa, da je mogoče z močnim električnim tokom stalno nadomeščati človeško hrano in pijačo, zlasti ona živila, ki dajejo človeškemu telesu potrebno toploto. Profesor Bergonier je zadržal, da je s to metodo dosegel mnogo lepih uspehov pri ljudeh, katerih želodec ni mogel dobavljati telesu potrebne hrane. Pri ljudeh, ki so bili zaradi prenapornega dela oslabiljeni, je s pomočjo električnega toka odstranil živčno napetost, vrnil sposobnost za delo, in bledico v obrazu je kmalu pregnala zdrava barva.

Razgled po šolskem svetu.

—Srednjih šol je v Srbiji 43, in sicer moških 28, ženskih 15. Gimnazije so vse realne; zavodov z grščino in latinščino ni. Realke imajo le eno, in sicer v Belemgradu. V šolskem letu 1910/11 je bilo na srbskih srednjih šolah 10.292 dijakov in 2736 dijakinj.

SUKNO in modno blago za gospode in gospe priporočaj izvozna hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorca na željo franco. Zelo zmerno cene. Na željo dam tu izgotoviti gospodske obleke.

Uradni razpis učiteljskih služb.

Št. 3560. Kranjsko.

Na petrazredni ljudski šoli v Leskovcu in na trirazredni ljudski šoli v Šmarjeti se razpisuje s tem učiteljska služba v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti semkaj predpisanim potom do 28. decembra 1912.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 1. decembra 1912.

Naš denarni zavod

Gesto: kar plodono nalozim, v pomoč le sebi posartim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim smetvom.

Promet do konca novembra K 174.728.21.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6—7 zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v postavih znamkah. Na prošnje brez vpošiljav, uvedenih znamk se ne odgovarja.